

رابطه عملکرد خانواده با سبک‌های مقابله با فشار روانی در دانشجویان دختر دانشگاه اصفهان در سال

احمد یارمحمدیان^۱، الهام مختاری^۲

دریافت مقاله: ۹۳/۶/۳ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۹۳/۱۰/۳ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۹۴/۷/۱۱ پذیرش مقاله: ۹۴/۷/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: مهارت‌های مقابله‌ای که شامل تغییرات مداوم در تفکر و رفتار افراد برای اداره فشارهای درونی و یا بیرونی است، با عوامل متعددی مرتبط می‌باشد که ممکن است عملکرد خانواده یکی از این عوامل باشد. در همین راستا، هدف از مطالعه حاضر، بررسی رابطه عملکرد خانواده با سبک‌های مقابله با فشار روانی در دانشجویان دختر دانشگاه اصفهان بود. مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بر روی ۱۲۰ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۰، انجام شد. داده‌ها از طریق پرسش‌نامه عملکرد خانواده (FFS) Blom و پرسش‌نامه مقابله با بحران (Class) Endler, Porker جمع‌آوری و با آزمون ضریب همبستگی پیرسون و ضریب رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد رابطه عملکرد کلی خانواده با سبک‌های مقابله با فشار روانی معنی‌دار است ($p < 0/05$). به این طریق که عملکرد خانواده آزادمش ۲۰/۶٪ واریانس سبک مسأله مدار را پیش‌بینی می‌کند ($p = 0/001$). با وارد شدن متغیر ابراز و بیان خود این میزان به ۲۴/۲٪ افزایش می‌یابد ($p = 0/02$). منبع کنترل بیرونی ۱۵/۳٪ واریانس سبک هیجان مدار را پیش‌بینی می‌کند ($p = 0/001$). با وارد شدن بهم تنیدگی این میزان به ۲۱/۴٪ می‌رسد ($p = 0/003$) و برای سبک اجتناب مدار، بُعد خانواده بی‌قید و بند ۵٪ واریانس را پیش‌بینی می‌کند ($p = 0/014$).

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه‌گیری کرد که عملکرد خانواده بر نوع انتخاب سبک‌های مقابله با فشار روانی در فرد اثرگذار است به نحوی که عملکرد خانواده آزادمشانه، سبک مسأله مدار، عملکرد خانواده به هم تنیده، سبک هیجان مدار و عملکرد خانواده بی‌قید و بند، سبک اجتناب مدار را نتیجه می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد خانواده، سبک‌های مقابله، سبک مسأله مدار، سبک هیجان مدار، سبک اجتناب مدار، دانشجویان دختر

۱- نویسنده مسئول) استادیار دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه روان‌شناسی، اصفهان، ایران

تلفن: ۰۳۱-۳۶۶۸۳۱۰۷، دورنگار: ۰۳۱-۳۷۹۳۲۵۶۵، پست الکترونیکی: a.yarmo@edu.ui.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد مرودشت، شیراز، ایران

مقدمه

مهارت‌های مقابله‌ای شامل تغییرات مداوم در تفکر و رفتار افراد برای اداره فشارهای درونی و یا بیرونی و یکی از منابع مهم افراد برای حفظ بهداشت روان و پیشگیری از ابتلا به اختلالات روانی‌اند [۱]. منظور از مقابله (Coping)، روش مواجهه با دشواری‌ها و کوشش برای غلبه بر آنها می‌باشد [۲]. وقتی آدمی با تغییرات غیرمعمول یا غیرمنتظره مثل بلایای طبیعی، ناکامی‌ها و تعارضات مواجه می‌شود فشار روانی را عملاً احساس می‌کند. هرگاه چنین تغییراتی با بحران شدیدتری در زندگی یا در شروع دوره بحرانی رشد (Critical period) همراه شود فشار روانی شدیدتری تجربه می‌شود که فرد برای سالم زیستن باید بتواند به نحو مناسبی با آنها مقابله کند [۳].

مهارت‌های مقابله‌ای را می‌توان بر اساس عملکرد آنها به دو گروه اصلی مقابله‌های مسأله مدار و مقابله‌های هیجان مدار، تقسیم‌بندی کرد. مقابله‌های مسأله مدار شامل کوشش‌های مستقیم در جهت تغییر یا اصلاح موقعیت‌هایی است که در فرد، فشار را تلقی می‌شوند. گروه دوم به اداره و تنظیم نتایج هیجانی همراه با فشارها می‌پردازند که این گروه تحت عنوان مقابله‌های هیجان مدار توصیف شده‌اند. تحقیقات نشان داده‌اند که مقابله‌های مسأله‌مدار در سازگاری با حوادث و سوانح، بسیار اهمیت دارند [۱].

عده‌ای از محققان، رفتارهای مقابله‌ای را بر اساس واکنش‌های اولیه انسان به خطرات موجود در محیط زندگی در نظر می‌گیرند. این نظر بر این فرض استوار

است که انسان‌ها از ابتدای پیدایش در برخورد با استرس‌های محیطی و در پاسخ‌های اولیه به محرک‌های خاص از سه روش کلی حمله، دفاع یا فرار استفاده می‌کردند. به این ترتیب، راه‌های کنار آمدن در مقابل فشارهای روانی سه زمینه اصلی رفتارهای مقابله‌ای را در بر می‌گیرد که عبارتند از مقابله مسأله‌دار، مقابله هیجان مدار و مقابله اجتنابی [۴].

این که افراد چه شیوه‌ای را در برخورد با منابع فشار روانی بر می‌گزینند، تابع موقعیت‌های ویژه‌ای است مانند سطح هوشیاری، نوع شخصیت، آموزه‌های فرهنگی و اجتماعی، عملکرد و ساختار خانواده و نظایر آن. به رغم تنوع نظریه‌ها در انتخاب سبک‌های مقابله‌ای نظیر یادگیری، واکنش‌های اولیه، جریان‌های رشدی، تأثیرات فرهنگی، ابعاد شخصیتی، به نظر می‌رسد عملکرد خانواده در شکل‌گیری نحوه مقابله با فشارهای روانی، نقش ویژه‌ای داشته باشد. منظور از عملکرد خانواده یعنی توانایی خانواده در هماهنگی یا تطابق با تغییرات ایجاد شده در طول حیات، حل تضادها و تعارض‌ها، همبستگی بین اعضاء و موفقیت در الگوهای انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد، اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل سیستم خانواده است [۵]. امروزه مطالعه خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی و سلول اصلی جامعه و یا کوچکترین واحد بنیادی جامعه مورد توجه بسیاری از جامعه‌شناسان، مردم‌شناسان و روانشناسان اجتماعی بوده است. این امر با توجه به تأثیرات گسترش صنعت و رشد شهرنشینی در ابعاد و زمینه‌های مختلف مربوط به خانواده، اهمیت بیشتری یافته و محققان را بر

آن داشته تا جهت بررسی مسائل انسانی، این نهاد را مورد تحقیق قرار دهند [۶]. در شرایط کنونی جوامع که فشارهای اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و فشار ناشی از کار و برخورد های نظری و ارزشی فراوان است، خانواده باید محل امن و قابل اعتماد برای اعضاء خود باشد در غیر این صورت سلامت روانی اعضا خانواده و در نهایت سلامت روانی جامعه به خطر می افتد [۷]. از مهم ترین راه های کنار آمدن با فشار روانی، رفتار سازگاری یا مقاوم بودن می باشد. در خانواده هایی که ارتباط میان اعضاء و ساخت داخل خانواده ها بر اساس نزدیکی و صمیمیت و تفاهم بین افراد استوار است همه اعضاء نسبتاً علیه فشارهای زندگی مقاوم و مصون هستند [۸].

هر چند پژوهش های اندکی در زمینه نقش خانواده در شکل گیری روش های مقابله ای در فرزندان صورت گرفته با این حال نتایج اغلب پژوهش های صورت گرفته حکایت از اهمیت این موضوع دارد برای مثال Fallon و همکاران [۹] در بررسی بر روی عملکرد خانواده و کنار آمدن، دریافته اند که جنسیت یک عامل تعیین کننده در کنار آمدن محسوب می شود و در اشکال مختلف خانواده از جمله از هم گسسته و بهم پیوسته پسران و دختران به طور متفاوتی به مسائل خانوادگی و عمومی واکنش نشان می دهند. Daneshian به نقل از Kobk & Amkery می نویسد: افرادی که از والدین خود اجتناب می کنند معمولاً هیجان مدارانه با مشکلات برخورد می کنند. این افراد بیشتر هیجان مدارانه و از سبک فرار و دور شدن از مشکل استفاده می کنند [۱۰].

Perosa و همکارش [۱۱] در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که مرزبندی روشن و صریح در خانواده و حل تعارضات و پیوستگی اعضا، با رشد هویت و استفاده از سبک های مثبت مقابله رابطه دارد و سبک های مقابله یک میانجی، بین رشد هویت و ساختار خانواده می باشد. نتایج پژوهش Pattnayak و همکاران [۱۲] نشان داد که فشارهای روانی در خانواده های هسته ای بیشتر از خانواده های گسترده می باشد و اعضای خانواده های گسترده یا غیرهسته ای رفتارهای مقابله ای بهتری را نشان می دهند [۱۲]. Neggy و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که زنانی که برای مقابله با تنیدگی سبک های بیشتری در اختیار داشتند، نمرات سازگاری بالاتری هم نشان دادند [۱۳].

Vaghari نشان داد که خودکارآمدی به عنوان صفت شخصیتی در موقعیت فشارزای ازدواج نقش واسطه ای دارد، بدین معنی که داشتن خودکارآمدی بالا سبب می شود که افراد در موقعیت فشارزای ازدواج از سبک مسأله مداری و افرادی که دارای خودکارآمدی پایینی هستند در موقعیت فشارزای ازدواج از سبک هیجان مداری استفاده کنند [۱۴]. همچنین، Daneshian در تحقیق خود دریافت که دلبستگی به والدین با مقابله مسأله مدار رابطه معنادار دارد [۱۰]. متغیرهای انزوا از والدین و دو سوگرایی نسبت به والدین بهترین متغیرهای پیش بینی کننده مقابله مسأله مدار بودند. متغیر انزوا از والدین با شیوه مقابله مسأله مدار همبستگی منفی نشان داد. نتایج پژوهش Daiepoor [۱۵] نشان داد که در زمینه سبک های مقابله با فشار روانی، دختران در مقایسه با

پسران بیشتر از سبک‌های تفکر آرزومندانه، نگرانی، کاهش تنش، کنار نیامدن، سرزنش خود، خودداری و حمایت معنوی استفاده می‌کنند [۱۵]. در حالی که پسران سبک‌های اقدام اجتماعی، نادیده گرفتن مشکل، تمرکز بر نکات مثبت، جستجو برای کمک حرفه‌ای، راه‌های آرام بخش و تفریحات فیزیکی را بکار می‌برند.

در سال‌های اخیر به اهمیت مقابله با استرس و نقشی که خانواده در تسهیل مقابله و پیشگیری از اثرات زیانبار استرس دارد توجه زیادی شده است. هر چند اگر استرس طولانی نشود در شرایط استرس‌زا می‌توان رشد کرد و شکوفا شد [۱۶]. با این حال، استرس شدید و مزمن می‌تواند زمینه‌ساز بسیاری از مشکلات روانی اجتماعی نظیر: اعتیاد، بزهکاری و اختلالات خلقی در دوران جوانی شود. به همین دلیل تبیین این مسأله و یافتن شیوه‌های مقابله‌ای مطلوب در ارتباط با ساخت و عملکرد خانواده بسیار ضروری است. بنابراین، با درک اهمیت عملکرد خانواده و وجود استرس‌های گوناگون که بخش اجتناب ناپذیری از زندگی است، این مطالعه با هدف تعیین چگونگی ارتباط عملکرد خانواده با سبک‌های مقابله با فشار روانی در دانشجویان دختر طراحی و انجام شد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر، از نوع توصیفی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دختر سال سوم دوره کارشناسی روزانه دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ بوده است. به منظور انتخاب این نمونه از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای استفاده شد. تعداد نمونه این تحقیق

۱۲۰ نفر بوده که از طریق جدول تعیین حجم نمونه کوهن برای جامعه‌های محدود از میان دانشجویان دختر ۸ دانشکده (روانشناسی و علوم تربیتی، تربیت بدنی، ادبیات، علوم پایه، اقتصاد، مهندسی، حقوق و زبان) دانشگاه اصفهان انتخاب شده‌اند. معیار ورود به این نمونه، شامل دانشجوی دختر بودن، سال سوم تحصیلی، و ثبت‌نام در دوره روزانه بوده است. بنابراین دانشجویان پسر و دانشجویانی که در سال اول، دوم و چهارم بودند و آنهایی که در قسمت شبانه مشغول تحصیل بوده‌اند شرایط ورود به طرح مطالعه را نداشتند و جزء معیار خروج از طرح نمونه‌برداری تلقی می‌شدند.

در پژوهش حاضر از دو پرسش‌نامه استفاده شد: الف. مقیاس عملکرد خانواده (FFS Family Functioning Scale) که به عنوان یکی از ابزارهای جامع و استاندارد برای ارزیابی عملکرد نظام درونی خانواده توسط Bernard Bloom در سال ۱۹۸۵ تهیه و تدوین شد [۱۷]. این آزمون دارای ۷۵ عبارت توصیفی درباره ویژگی‌های خانواده می‌باشد که Bloom آنها را ضمن انجام تحلیل عاملی در پانزده حیطه شامل (همبستگی، بیانگری، تضاد و تعارض، گرایش‌های سرگرمی و تفریحی، گرایش‌های فرهنگی عقلانی، تأکیدات مذهبی، سازماندهی، جامعه‌پذیری، منبع کنترل بیرونی، آرمان خانوادگی، گسستگی، سبک خانواده آزادمنش، سبک خانواده بی‌قید و بند، سبک خانواده مستبد، بهم تنیدگی) که به طور معنی‌دار مستقل از هم بودند طبقه‌بندی نمود. این آزمون در شکل چهار درجه‌ای دارای یک نمره کل از ۷۵ تا ۳۰۰ و دارای ۱۵ بعد فرعی با دامنه نمره ۵ تا ۲۰ می‌باشد. تمام

روایی این آزمون در تحقیق Ghoraishi با محاسبه ضرایب همبستگی عوامل پرسشنامه مقابله بین پاسخهای بازآزمایی، مورد تأیید قرار گرفت [۲۰]. Piri و همکارش در بررسی همسانی درونی این پرسشنامه، پایایی آن را به روش آلفای کرونباخ محاسبه و مورد تأیید قرار دادند [۲۱].

جهت نمونه‌گیری پس از اخذ مجوز از اداره کل آموزش دانشگاه و اخذ رضایت از کلیه دانشجویان، پرسشنامه‌ها با نظارت پژوهشگر توسط دانشجویان تکمیل شد. با توجه به اینکه دسترسی به دانشجویان در موقع برنامه‌های کلاسی آنان راحت‌تر بود تکمیل پرسشنامه‌ها بیشتر در ساعات استراحت دانشجویان انجام می‌شد. پس از جمع‌آوری و استخراج داده‌ها، تجزیه و تحلیل آماری توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ و با آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و ضریب رگرسیون چندگانه صورت گرفت. در تمام آزمون‌ها $P < 0/05$ به عنوان رابطه معنادار در نظر گرفته شد.

نتایج

بر اساس نتایج، میانگین و انحراف معیار سنی دانشجویان، $21 \pm 1/85$ سال با حداقل سن ۱۸ و حداکثر ۲۸ سال بود. رشته تحصیلی دانشجویان در سه حوزه تحصیلی علوم انسانی، علوم پایه و مهندسی بود. تعداد دانشجویان مشارکت‌کننده در طرح مطالعه ۱۲۰ نفر بود که با توجه به حجم نمونه از جامعه آماری (۲۵۰۰ نفری) با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای سهمیه‌ای از ۸ دانشکده به ترتیب دانشکده علوم پایه (۳۶٪، ۴۳ نفر)، مهندسی

عبارت‌ها دارای ارزش یکسانی بوده و تنها تفاوت آنها جهت مثبت و منفی گزینه‌ها است. در این آزمون سی و چهار ماده آن به صورت معکوس و مابقی به صورت مستقیم نمره‌گذاری می‌شود. برای هر عبارت چهارگزینه هرگز (۱ نمره)، گاهی اوقات (۲ نمره)، معمولاً (۳ نمره) و همیشه (۴ نمره) در نظر گرفته شده که آزمودنی باید یکی از گزینه‌ها را انتخاب نماید.

در تحقیقی که توسط Najmi انجام شد بین نمره کل عملکرد خانواده و ابعاد پانزده‌گانه مقیاس، رابطه معنی‌داری مشاهده شد که بیانگر همبستگی درونی مقیاس می‌باشد [۱۸]. روایی محتوایی آزمون با نظر گروهی از متخصصان و مشاوران خانواده مورد ارزیابی قرار گرفت که همه به اتفاق، روایی آزمون را تأیید نمودند. همچنین، Najmi با استفاده از روش دو نیمه کردن آزمون و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ پایایی آزمون را مورد تأیید قرار داد.

پرسشنامه شیوه‌های مقابله با استرس، که در سال ۱۹۹۰ توسط Endler و همکارش به منظور سنجش شیوه‌های مقابله با استرس افراد در موقعیت‌های استرس‌زا و بحرانی ساخته شد. این آزمون شامل ۴۸ مقوله (عبارت) می‌باشد که پاسخهای هر مقوله به روش لیکرت از هرگز (۱) تا خیلی زیاد (۵) مشخص شده است. آزمون مقابله (CISS) سه زمینه اصلی رفتارهای مقابله‌ای را در بر می‌گیرد که عبارتند از مقابله با مسأله مدارانه یا برخورد فعال با مسأله در جهت مدیریت و حل آن، مقابله هیجان مدارانه یا تمرکز بر پاسخهای هیجانی به مسأله و مقابله اجتنابی یا فرار از مسأله بروز می‌نماید [۱۹].

در جدول ۱ یافته‌های توصیفی مربوط به عملکرد خانواده و سبک‌های مقابله با فشارهای روانی نشان داده شده است. (۱۰ نفر)، علوم تربیتی (۱۲٪، ۱۴ نفر)، ادبیات (۱۶٪، ۱۸ نفر)، تربیت بدنی (۸٪، ۱۰ نفر)، زبان (۸٪، ۱۰ نفر)، اقتصاد (۸٪، ۱۰ نفر) و حقوق (۴٪، ۵ نفر) انتخاب شدند.

جدول ۱- نتایج توصیفی مؤلفه‌های عملکرد خانواده و سبک‌های مقابله‌ای

سبک‌های مقابله‌ای		عملکرد خانواده	
انحراف معیار $\pm$ میانگین	مؤلفه‌ها	انحراف معیار $\pm$ میانگین	مؤلفه‌ها
۵۵/۴۷ $\pm$ ۹/۸	مسأله مداری	۱۵/۶۲ $\pm$ ۳/۰۶	همبستگی
۴۴/۸۹ $\pm$ ۱۰/۰۷	هیجان مداری	۱۵/۱۶ $\pm$ ۳/۱	ابراز و بیان خود
۴۹/۱۵ $\pm$ ۸/۸۶	اجتناب مداری	۱۴/۵۹ $\pm$ ۲/۷۹	تضاد و تعارض
		۱۱/۹۹ $\pm$ ۲/۵۱	گرایشهای فرهنگی عقلانی
		۱۲/۱۳ $\pm$ ۲/۲	گرایشهای سرگرمی تفریحی
		۱۱/۶۵ $\pm$ ۱/۷۵	تاکیدات مذهبی
		۱۴/۷۱ $\pm$ ۳/۳۸	سازماندهی
		۱۴/۶۶ $\pm$ ۳/۱۵	جامعه‌پذیری
		۱۴/۶۷ $\pm$ ۲/۶۸	منبع کنترل بیرونی
		۱۳/۶۷ $\pm$ ۳/۱	آرمان خانوادگی
		۱۴/۰۸ $\pm$ ۲/۳۳	گسستگی
		۱۴/۳۳ $\pm$ ۲/۹	سبک خانواده آزاد منش
		۱۴/۴۶ $\pm$ ۲/۴۲	سبک خانواده بی قید و بند
		۱۵/۰۴ $\pm$ ۱/۸۶	سبک خانواده مستبد
		۱۳/۶۹ $\pm$ ۲/۶۸	بهم تنیدگی
		۲۱۰/۷۳ $\pm$ ۲۲/۸۴	عملکرد کلی خانواده

عامل‌های (همبستگی، ابراز و بیان خود، تضاد و تعارض، گرایش‌های سرگرمی، سازماندهی، جامعه‌پذیری، منبع کنترل بیرونی، آرمان خانوادگی، گسستگی، سبک خانواده

جدول ۲ همبستگی ابعاد عملکرد خانواده با استفاده از سبک‌های مقابله با فشار روانی را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام مندرج در جدول، رابطه بین سبک مسأله مدار و

آزادمنش و سبک خانواده بی‌قیدوبند) در سطح $p < 0.05$ معنی‌دار بوده، و با توجه به مثبت بودن جهت همبستگی می‌توان ادعان داشت که با افزایش همبستگی، ابراز و بیان خود، گرایش‌های سرگرمی، سازماندهی، جامعه‌پذیری، آرمان خانوادگی و سبک خانواده آزادمنش میزان سبک مسأله‌مدار در دانشجویان بیشتر می‌شود. همچنین، بین

تضاد و تعارض، منبع کنترل بیرونی، گسستگی، سبک خانواده بی‌قیدوبند با سبک مسأله‌مدار رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد. بنابراین نتیجه می‌گیریم که با افزایش تضاد و تعارض، منبع کنترل بیرونی، گسستگی و سبک خانواده بی‌قید و بند میزان سبک مسأله‌مدار در دانشجویان کاهش می‌یابد.

جدول ۲- همبستگی بین ابعاد عملکرد خانواده با استفاده از سبک‌های مقابله با فشار روانی

ارزش	آماره	همبستگی	ابراز و بیان خود	تضاد و تعارض	عقلانی	گرایش‌های فرهنگی	گرایش‌های سرگرمی	تاکیدات مذهبی	سازماندهی	جامعه‌پذیری
مسأله‌مدار	ضریب پیرسون	۰/۳۹	۰/۴۱	۰/۳۰	۰/۰۶	۰/۲۴	۰/۰۸	۰/۱۹	۰/۳۲	
	معنی‌داری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۹۵	۰/۰۰۷	۰/۳۸	۰/۰۴	۰/۰۰۱	
هیجان‌مدار	ضریب پیرسون	۰/۱۷	۰/۲۷	۰/۱۷	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۷	۰/۲۲	
	معنی‌داری	۰/۰۶	۰/۰۰۳	۰/۰۶	۰/۸۹	۰/۸۵	۰/۱۶	۰/۹۴	۰/۰۲	
اجتناب‌مدار	ضریب پیرسون	۰/۰۳	۰/۰۸۱	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۱۳	۰/۰۳	
	معنی‌داری	۰/۷۹	۰/۳۸	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۵۳	۰/۴۵	۰/۱۷	۰/۷۹	

ادامه‌ی جدول ۲- همبستگی بین ابعاد عملکرد خانواده با استفاده از سبک‌های مقابله با فشار روانی

ارزش	آماره	منبع کنترل بیرونی	آرمان خانوادگی	گسستگی	سبک خانواده آزاد منش	سبک خانواده بی‌قید و بند	سبک خانواده مستبد	بهم‌تنیدگی
مسأله‌مدار	ضریب پیرسون	۰-۰۴۲	۰/۲۰	۰/۲۴	۰/۴۵	۰/۳۱	۰/۰۵	۰/۰۷
	معنی‌داری	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۵۷	۰/۴۴
هیجان‌مدار	ضریب پیرسون	۰/۳۹	۰/۰۲	۰/۰۹	۰/۳۴	۰/۱۵	۰/۰۲	۰/۲۷
	معنی‌داری	۰/۰۰۱	۰/۹۰	۰/۳۳	۰/۰۰۱	۰/۱۱	۰/۸۹	۰/۰۰۳
اجتناب‌مدار	ضریب پیرسون	۰/۰۳	۰/۱۸	۰/۱۱	۰/۰۲	۰/۲۲	۰/۱۰	۰/۰۳
	معنی‌داری	۰/۷۸	۰/۰۵	۰/۲۴	۰/۸۵	۰/۰۲	۰/۳۰	۰/۷۹

$p < 0.05$

به مثبت بودن جهت همبستگی می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش سبک خانواده بی‌قید و بند، میزان سبک اجتناب مدار در دانشجویان بیشتر می‌شود. بقیه ابعاد عملکرد خانواده رابطه ضعیفی با سبک اجتناب مدار دارند که در سطح $p < 0/05$ معنادار نمی‌باشند.

در جدول ۳ نتایج رگرسیون گام به گام در جهت پیش‌بینی انواع سبک‌های مقابله با فشار روانی با توجه به ابعاد عملکرد خانواده ارائه شده است. سبک خانواده آزادمنش $R^2 = 20/6$ درصد واریانس سبک مسأله مدار را پیش‌بینی می‌کند. با وارد شدن متغیر ابراز و بیان خود این میزان به $R^2 = 24/2$ درصد افزایش می‌یابد. همچنین، منبع کنترل بیرونی $R^2 = 15/3$ درصد واریانس سبک هیجان مدار را پیش‌بینی می‌کند. با وارد شدن بهم تنیدگی این میزان به $R^2 = 21/4$ درصد می‌رسد و برای سبک اجتناب مدار بُعد خانواده بی‌قید و بند $R^2 = 5$ درصد واریانس در این حالت را پیش‌بینی می‌کند.

رابطه بین سبک هیجان مدار و عامل‌های (ابراز و بیان خود، جامعه‌پذیری، منبع کنترل بیرونی، سبک خانواده آزادمنش و بهم تنیدگی) در سطح $p < 0/05$ معنی‌دار بوده، و با توجه به منفی بودن جهت همبستگی می‌توان ادعا داشت که با افزایش ابراز و بیان خود، جامعه‌پذیری و سبک خانواده آزادمنش، میزان سبک هیجان مدار در دانشجویان کمتر می‌شود. همچنین، بین بهم تنیدگی و منبع کنترل بیرونی با سبک هیجان مدار رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد بنابراین نتیجه می‌گیریم که با افزایش بهم تنیدگی و منبع کنترل بیرونی، میزان سبک هیجان مدار افزایش می‌یابد.

رابطه بین سبک اجتناب مدار و عامل‌های (آرمان خانوادگی و سبک خانواده بی‌قید و بند) در سطح $p < 0/05$ معنی‌دار بوده و با توجه به منفی بودن جهت همبستگی می‌توان ادعا داشت که با افزایش آرمان خانوادگی، میزان سبک اجتناب مدار در دانشجویان کمتر می‌شود و با توجه

جدول ۳- جدول ضریب همبستگی چندگانه برای پیش‌بینی متغیر انواع سبک‌های سه‌گانه مقابله با فشار روانی با توجه به ابعاد عملکرد خانواده

معنی داری	F تغییر	R ²	R	شاخص‌ها	متغیر
0/001	30/54	0/206	0/45	سبک خانواده آزاد منش	مسأله مدار
0/02	5/59	0/242	0/49	سبک خانواده آزاد منش و ابراز و بیان خود	
0/001	21/32	0/153	0/39	منبع کنترل بیرونی	هیجان مدار
0/003	9/11	0/214	0/46	منبع کنترل بیرونی و بهم تنیدگی	
0/014	6/17	0/050	0/22	سبک خانواده بی‌قید و بند	اجتناب مدار

می‌دهد که اثر متغیرهای منبع کنترل بیرونی و بهم تنیدگی در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است و این متغیرها می‌توانند سبک هیجان مدار را پیش‌بینی کنند. همچنین، اثر متغیر سبک خانواده بی‌قید و بند در سطح ۰/۰۵ بر روی سبک اجتناب مدار معنی‌دار است. از این رو متغیر سبک خانواده بی‌قید و بند می‌تواند سبک اجتناب مدار را پیش‌بینی کند.

جدول ۴، ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی انواع سبک با توجه به ابعاد عملکرد خانواده را نشان می‌دهد. مقادیر p نشان می‌دهد که اثر متغیرهای سبک خانواده آزادمنش و ابراز و بیان خود در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است بنابراین متغیرهای سبک خانواده آزادمنش و ابراز و بیان خود توان پیش‌بینی سبک مسأله مدار را دارند. سبک هیجان مدار با توجه به ابعاد عملکرد خانواده از روی مقادیر p نشان

جدول ۴- بررسی ضرایب رگرسیون چندگانه گام به گام برای پیش‌بینی انواع سبک با توجه به ابعاد عملکرد خانواده

معنی‌داری	T	S	SEb	B	شاخص‌ها	
					متغیر	
۰/۰۰۱	۵/۵۳	۰/۴۵	۰/۲۸	۱/۵۳	سبک خانواده آزاد منش	
۰/۰۰۱	۳/۳۶	۰/۳۳	۰/۳۳	۱/۰۹	سبک خانواده آزاد منش	مسأله مدار
۰/۰۲	۲/۳۷	۰/۲۳	۰/۳۰	۰/۷۳	و ابراز و بیان خود	
۰/۰۰۱	۴/۶۲	۰/۳۹	۰/۳۲	۱/۴۷	منبع کنترل بیرونی	
۰/۰۰۱	۴/۶۱	۰/۳۸	۰/۳۰	۱/۴۲	منبع کنترل بیرونی	هیجان مدار
۰/۰۰۳	۳/۰۲	۰/۲۵	۰/۳۲	۰/۹۵	بهم تنیدگی	
۰/۰۱۴	۲/۴۸	۰/۲۲	۰/۳۴	۰/۸۴	سبک خانواده بی‌قید و بند	اجتناب مدار

بحث

آزادمنش و ابراز بیان خود سبک مسأله مدار، منبع کنترل بیرونی و به هم تنیدگی سبک هیجان مدار و سبک خانواده بی‌قید و بند سبک اجتناب مدار را پیش‌بینی می‌کنند. نتایج تحقیقات Fallon و همکاران [۹]، Perosa و همکارش [۱۱] Pattnayak و همکاران [۱۲]، Neggy و همکاران [۱۳]، Vaghari [۱۴]، Daneshian [۱۰] و Daiepoor [۱۵] با نتایج این فرض همسو بودند. در پژوهشی که Noroozi [۲۲] انجام داده به این نتیجه رسیده که کارایی خانواده در مقابله با فشارهای روانی

با توجه به اهمیت تأثیرگذاری عملکرد خانواده در سامان‌دهی سبک‌های مقابله با فشارهای روانی در نوجوانان و جوانان، مطالعه حاضر با هدف تبیین چگونگی رابطه عملکرد خانواده با سبک‌های مقابله‌ای دانشجویان دختر دانشگاه اصفهان انجام گرفت. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد بین ابعاد عملکرد خانواده با استفاده از سبک‌های مقابله با فشار روانی رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که دو بعد عملکرد خانواده یعنی سبک خانواده

نوجوانان نقش اساسی دارد. همچنانکه Daneshian [۱۰] در پژوهش خود به این نتیجه رسید که دلبستگی به والدین با سبک مقابله مسأله مدار رابطه معناداری دارد و Amini هم در پژوهش خود به نقش خانواده و اتکای عاطفی فرزندان در مهار رفتار و مقابله با استرس اشاره دارد [۲۳]. در تبیین این یافته پژوهش باید گفت که زندگی خانوادگی می‌تواند به فرزندان در جریان دشواری‌هایشان کمک کند و ساختاری برایشان فراهم کند که در تصمیم‌گیری تا حد زیادی مشکلات آنان را حل کند. اساساً کودکان و نوجوانان از مهارت‌های مقابله‌ای اعضای خانواده به ویژه والدین تقلید می‌کنند بنابراین اگر والدین دارای مقابله‌های منفی باشند این سبک‌های نامطلوب را به فرزندان خود انتقال می‌دهند [۲۴]. Compos و همکارش [۲۵] در پژوهش خود دریافتند که هرچه در خانواده افراد از آزادی معقول همراه با احترام متقابل برخوردار باشند و افراد توانایی ابراز آزادانه و باز احساسات، افکار و علایق خودشان را در چارچوب خانواده در مقابل فشارهای روانی داشته باشند تلاش افراد در راستای حل مسأله ایجاد کننده استرس می‌باشد. در واقع هرگاه محیط خانواده به گونه‌ای باشد که ارتباط بین اعضا بر اساس صمیمیت و تفاهم بین افراد استوار باشد همه اعضای آن علیه فشارهای زندگی نسبتاً مقاوم و مصون می‌شوند چرا که هر فرد در چنین خانواده‌ای شیوه‌هایی را یاد می‌گیرد که به وسیله آن با موقعیت‌های ناکام کننده و تعارض‌زا به گونه‌ای مناسب روبرو می‌شود یعنی فرزندان در این نوع خانواده‌ها سبک مسأله مدار را برای مقابله با بحران‌های زندگی انتخاب می‌کنند.

بر اساس نتایج، می‌توان گفت خانواده و عملکرد آن یک رابطه مثبت معناداری با سبک مسأله مدار دارد به گونه‌ای که دو بعد از ابعاد عملکرد خانواده یعنی سبک خانواده آزاد منش و ابراز بیان خود، می‌تواند سبک مسأله مدار را پیش‌بینی کند. تحقیقات Daneshian [۱۰]؛ Perosa و همکاران [۱۱] و Pattnayak و همکاران [۱۲] با نتایج این فرض همسو بودند. در پژوهشی توسط Wesley مشخص شد که عملکرد خانواده و سلامت روان خانواده پیش‌بینی کننده سازگاری روانشناختی فرزند هستند. در حقیقت در فرزندان سالم، سازگاری روانی با ویژگی‌های عملکرد خانواده همچون مهربانی، مسئولیت‌پذیری و هماهنگی با دوام مربوط بوده است [۲۶]. یافته‌های پژوهش Dalia نشان داد عملکرد متعادل خانواده با راهبردهای مقابله‌ای مسأله مدار در دانشجویان جدیدالورود مرتبط است. همچنین سازگاری تحصیلی، اجتماعی، تبادل هیجانی و دلبستگی به مؤسسه، توسط عملکرد خانواده، استرس و راهبردهای مقابله‌ای ویژه قابل پیش‌بینی هستند [۲۷]. یافته‌های پژوهش Prihadi و همکاران درباره سبک‌های مقابله‌ای والدین کودکان و نوجوانان با آسیب مغزی مزمن نشان می‌دهد بکارگیری سبک‌های مقابله‌ای پدران دو گروه دارای فرزند عادی و آسیب مغزی تفاوت معناداری ندارد اما در مادران دو گروه تفاوت وجود دارد به نحوی که مادران دارای فرزند آسیب مغزی بیشتر از سبک مقابله‌ای هیجان مدار استفاده می‌کنند. والدینی که از سبک هیجان مدار استفاده می‌کنند، عملکرد خانوادگی پایین‌تری دارند، سخت‌گیرتر هستند و کیفیت زندگی پایین‌تری دارند [۲۸].

مقابل فشارهای روانی سبک هیجان مدار را انتخاب می‌کنند یعنی به صورت هیجانی به فشارهای روانی پاسخ می‌دهند.

از یافته‌های دیگر این پژوهش این بود که در ارتباط با سبک اجتناب مدار با ابعاد خانواده با افزایش آرمان خانوادگی، میزان سبک اجتناب مدار در دانشجویان کمتر می‌شود. ولی با کاهش آرمان خانوادگی میزان سبک اجتناب مدار در دانشجویان بیشتر می‌شود و با افزایش سبک خانواده بی‌قید و بند میزان سبک اجتناب مدار در دانشجویان بیشتر می‌شود. نتایج آماری همچنین، نشان می‌دهد که بین عملکرد خانواده و سبک اجتناب مدار رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که سبک خانواده بی‌قید و بند که یکی از مولفه‌های عملکرد خانواده می‌باشد می‌تواند سبک اجتناب مدار را پیش‌بینی کند. تحقیقات Daiepoor با نتایج این فرض همسو بود [۱۵]. او در پژوهش خود دریافت که خانواده‌هایی که فاقد قوانین و مقررات معقول بوده به گونه‌ای که افراد در حفظ این قوانین با شکست مواجه شده و در حالت سردرگمی و ابهام به سر برند در مقابل فشارهای روانی، گریز یا اجتناب از مشکل دارند یعنی به رویاهای خویش پناه برده و آنچه را می‌خواهند در خیال خویش مجسم می‌کنند.

بنابراین خانواده‌هایی که در محیط شان ارتباط میان اعضا و ساخت داخل آن بر اساس نزدیکی، صمیمیت و تفاهم بین افراد استوار باشد، همه اعضای آن نسبتاً علیه فشارهای زندگی مقاوم و مصون می‌شوند چرا که هر فرد در چنین خانواده‌ای شیوه‌هایی را یاد می‌گیرد که به وسیله آنها این قدرت را پیدا می‌کند که با موقعیت‌های ناکام

در مورد سبک‌های هیجان مدار و عملکرد خانواده، با افزایش ابراز وجود و بیان خود، جامعه‌پذیری و سبک خانواده آزاد منش، میزان سبک هیجان مدار در دانشجویان کمتر می‌شود ولی با افزایش بهم تنیدگی و منبع کنترل بیرونی، میزان سبک هیجان مدار افزایش می‌یابد. بنابراین نتایج نشان می‌دهد که بین ابعاد عملکرد خانواده و سبک هیجان مدار رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که دو بعد از ابعاد عملکرد خانواده یعنی منبع کنترل بیرونی و به هم تنیدگی می‌توانند سبک هیجان مدار را پیش‌بینی کنند. تحقیقات Vaghari [۱۴] و Fallon و همکاران [۹] با نتایج این فرض همسو بودند. Kobk و Amkery در پژوهشی پیرامون ارتباط فرزندان و والدین نتیجه گرفتند افرادی که از والدین خود اجتناب می‌کنند معمولاً هیجان مدارانه با مشکلات برخورد می‌کنند این افراد بیشتر هیجان مدارند و از سبک فرار و دور شدن از مشکل استفاده می‌کنند [۱۰]. هر چه اعضای خانواده به این معتقد باشند که هرچه برایشان اتفاق می‌افتد خارج از کنترل آنها و ناشی از عوامل بیرونی است و همچنین، اعضا بیش از حد به هم نزدیک باشند و مرزها مشخص نبوده و افراد از استقلال لازم برخوردار نباشند، در مقابل فشارهای روانی با فاصله گرفتن عاطفی از مشکل، اقدام به فرار و اجتناب کرده و برای دریافت حمایت عاطفی تلاش می‌نمایند. در واقع اگر بافت خانواده به صورت آسیب‌زا باشد به این معنی که اختلاف و تنش بین اعضای آن بسیار زیاد باشد یا بی‌ثباتی زندگی خانوادگی و دوری‌های مکرر یکی از والدین در خانواده وجود داشته باشد در این صورت فرزندان دچار سردرگمی می‌شوند و در

کننده یا تعارض‌زا یا دارای فشار روانی به گونه‌ای مناسب روبرو شود یعنی فرزندان در این نوع خانواده‌ها سبک مسأله مدار را برای مقابله با بحران‌های زندگی انتخاب می‌کنند؛ هرگاه با مشکلی روبرو شوند مشکل را از همه جوانبش بررسی کرده و در راستای حل مسأله ایجاد کننده استرس و یا به حداقل رساندن آن، تلاشی انجام می‌دهند. ولی اگر بافت خانواده‌ای به صورت آسیب‌زا باشد به این معنی که اختلاف و تنش بین اعضای آن بسیار زیاد باشد یا بی‌ثباتی زندگی خانوادگی و دوری‌های مکرر یکی از والدین در خانواده وجود داشته باشد در این صورت فرزندان دچار سردرگمی می‌شوند و در مقابل فشارهای روانی سبک هیجان مدار را انتخاب می‌کنند، یعنی به صورت هیجانی به فشارهای روانی پاسخ می‌دهند. مثلاً یا گریه می‌کنند یا برای دریافت حمایت عاطفی تلاش می‌کنند و یا به صورت اجتناب مدار واکنش نشان می‌دهند به این شکل که با فاصله گرفتن از مشکل اقدام به فرار و اجتناب کرده و سعی می‌کنند افکار خود را به موضوعی دیگر متمرکز کنند تا به این شکل از فشار روانی دوری گزینند.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که امکان مصاحبه یا اجرای آزمون عملکرد خانواده Bloom در خانواده‌های آزمودنی‌ها وجود نداشت و لذا دقت نتایج ناشی از ارزیابی عملکرد خانواده گاهاً مورد سؤال واقع شده، این پدیده نیز به نوبه خود باعث می‌شود تعمیم

نتایج نیازمند احتیاط بیشتری باشد، همچنین، با توجه به اینکه میدان اجرای تحقیق جهت دانشجویان سال سوم دوره کارشناسی دانشگاه اصفهان می‌باشد تعمیم نتایج برای دانشجویان سایر مقاطع و سایر دانشگاه‌ها و شهرهای دیگر و عموم افراد از قابلیت نسبی برخوردار می‌باشد، لذا انجام پژوهش مشابه در گروه‌های سنی مختلف و جمعیت‌های غیردانشجویی جهت رسیدن به نتایج گسترده‌تر و مقایسه آن با نتیجه تحقیقاتی که در گروه‌های دانشجویی صورت گرفته است، به ویژه تحلیل رابطه عملکرد خانواده با منبع کنترل درونی یا بیرونی در افراد و ارتباط آن با نوع هویت کسب شده و سبک مقابله انتخابی از طرف افراد پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه‌گیری

در مجموع نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد بین ابعاد عملکرد خانواده با استفاده از سبک‌های مقابله با فشار روانی رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که دو بعد عملکرد خانواده یعنی سبک خانواده آزادمش و ابراز بیان خود سبک مسأله مدار، منبع کنترل بیرونی و به هم تنیدگی سبک هیجان مدار و سبک خانواده بی‌قید و بند سبک اجتناب مدار را پیش‌بینی می‌کنند.

تشکر و قدردانی

از تمامی دانشجویان و افرادی که در انجام این پژوهش همکاری نمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود.

References

- [1] Gharraee B. The role of coping skills in how identity formation. Raskhoon arts and cultural institutions. 2014, <http://rasekhoon.net/article/show/911298>. [Farsi]
- [2] Sarason A, Sarason B. Psychopathologic psychology, translation by Najarian and others, 2008, Tehran: Publication of Roshd. 1998. [Farsi]
- [3] Aghazadeh J. Review of the factors that minimize the stress, Tehran: Paik Sanjesh, 2008; No. 25: 7-11. [Farsi]
- [4] Klinberg A. Social psychology, translated by A. M. Cardan, Tehran: Publication of Andisheh. 1990. [Farsi]
- [5] Portes PR, Howell SC, Brown SH, Eichenberger, S. et al. Family functions and children's post-divorce adjustment. AM.: *J Orthopsychiatry* 2005; 62(4): 613-7.
- [6] Vosoughi N, Nickkholg P. Principles of Sociology, Tehran: Kheradmand Publications. 2005. [Farsi]
- [7] Ahmadi SI. Paper on mental health in the family, *J Edu Res* 2004; 2, (3-4): 45-58. [Farsi].
- [8] Minochin SA. Families and Family Therapy, translated by Baghere Sanaie, 2006, Tehran: Amir Kabir Publications. 1994. [Farsi]
- [9] Fallon B, Fryednberg E, boldero J. Perception of family climate and adolescence coping. Paper presented at the 28th annual conference of the Australian psychological society, gold coast. 1998.
- [10] Daneshian M. The investigate to relationship between attachment to parents and peers with ways to cope with stress and self-esteem, MS Thesis, Tehran University, 2004. [Farsi]
- [11] Perosa SL, Perosa LM. Relationship among Minuchin's structural family model, Identity Achievement and coping style. *J Counseling Psychology* 2008; 40(4): 479-89.
- [12] Pattnayak B, Panda M, Mohanty S. Impact of family Structure and gender bias on stress & coping styles, an empirical study. *Soc Sci Int* 2009; Vol. 13 (1-2): 42-50.
- [13] Neggy C, Woods D, Carlso R. The relationship between female inmates, coping and adjustment in a minimum security prison. *Criminal Justice Behavior* 2010; 42 (2): 224-33.

- [14] Vaghari AS. The relationship between self-efficacy and coping with stress, marriage. MS thesis in general psychology, Teacher's College. 2003. [Farsi].
- [15] Daiepoor C. Preliminary Study of Adolescent coping style scale, Thesis of Master's Degree in Clinical Psychology, Tehran Psychiatric Institute. 2006. [Farsi]
- [16] Honggeler SW. et al. Predicting change in children popularity the role of family relation. *J Appl Develop Psychol* 2007; 12 (2): 205-16.
- [17] Bloom BL. A Factor Analysis of Self-Report Measures of Family Functioning. *Family Process*, 24(2): 1985; 24(2): 225-39.
- [18] Najmi B. Examine the relationship between family functioning and adolescent popularity, peer group, MSc Thesis, Roodehen Islamic Azad University, 1996. [Farsi]
- [19] Endler NS, Parker J. Multidimensional assessment of coping, a critical evaluation. *J Personality Social Assessment* 1990; 58: 844-54.
- [20] Ghoreyshi Rad F. Validation of Endler & Parker coping scale of stressful situations. *J Behavioral Sci* 2010; 4(1): 1-7. [Farsi]
- [21] Piri L, ShahrArai M. Survey the relation between identities styles, self-assertive and coping styles with stressful situations. *Iranian J Psychol Studies* 2006; 2: 39-54.
- [22] Noroozi A. Effects of family functioning and efficiency of mental disorder in adolescents aged 15 to 18 years in Tehran, MSc Thesis, Clinical psychology, Roodehen Islamic Azad University, 1998. [Farsi]
- [23] Amini F. Compare the efficiency of family in two groups of dependent and independent female students, MSc Thesis, University of Teacher Education, 2005. [Farsi]
- [24] Samani S. Behmanes Z. Comparison of family interaction processes in normal and delinquent adolescents. *Social Security Studies*. 2010;. 23: 69-43. [Farsi]
- [25] Compos BE, Williams RA. Stress, coping and adjustment in mothers and young adolescents in single and two parent families. *J Community Psychol* 2007; 18 (4): 525-45.
- [26] Wesley MC. Family and Child Characteristics Associated with Coping, Psychological Adjustment and Metabolic Control in Children and Adolescents with Type 1 Diabetes. A Thesis

- presented to The University of Guelph In partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctorate of Philosophy in Psychology Guelph, Ontario, Canada, 2012; 1-190.
- [27] Dalia RG. The relationship among family functioning, stress, and coping in non-residential freshmen students. City University of New York, 2010; 3426-745.
- [28] Prihadi EJ, Dings F, Van Heugten CM. Coping styles of parents of children and adolescents with acquired brain injury in the chronic phase. *J Rehabil Med* 2015; 47.

The Relation between Family Function and Coping Styles with Stressful Situations among Female Students of Isfahan University in 2013

A. Yarmohamadian¹ E. Mokhtari²

Received: 25/08/2014 Sent for Revision: 24/12/2014 Received Revised Manuscript: 03/10/2015 Accepted: 13/10/2015

Background and Objective: The coping skills that include continuous changes in think and behavior of persons for interior and exterior stress management, relate with several factors which family function can be one of them. So, this study aimed to assess the relation between family function and coping styles with stressful situations among female students of Isfahan University in 2013

Materials and Methods: This descriptive study was conducted on 120 students who were selected by order random sampling method from Isfahan University in 2013. Data was collected by Blom Family Function Scale (FFS) and Endler and porker coping styles for stressful situation questionnaire (CISS) and analyzed using multiple correlation coefficient and Pearson regression.

Results: The results showed that there is a meaningful relation between family overall function and the coping styles with stressful situations ($p < 0.05$). Thus, permissive family function predict 20.6 percent of problem solving style ($p = 0.001$), by involving self-expression increases up to 24.2 percent ($p = 0.02$), source of exterior control predicts 15.3 percent of excitation style ($p = 0.001$), by involving of emotional tension increase 21.4 percent ($p = 0.003$), and irrespectve and irresponsible family function predict 5 percent of avoidance style ($p = 0.014$).

Conclusion: According to the results of this study, it can be concluded that the family function effects on selection of the type of coping styles with stressful situations; so that the permissive family function, gives the problem style and the troublous family gives the excitation style, and irrespectve and irresponsible family function certainly gives the avoidance style.

Key words: Family function, Coping Styles, Problem style, Excitation style, Avoidance style, Female students.

Funding: This research was funded by Marvdasht Branch, Islamic Azad University.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of Islamic Azad University, Marvdasht Branch approved the study.

How to cite this article: Yarmohamadian A, Mokhtari E. The Relation between Family Function and Coping Styles for Stressful Situations among Female Students of Isfahan University in 2013. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2015; 14(9): 713-28.

[Farsi]

1- Assistant Prof., Dept. of Psychology, Faculty of Psychologic and Education Sciences, Isfahan University, Isfahan, Iran
(Corresponding Author) Tel: (031) 36683107, Fax: (031) 37932565, E-mail: a.yarmo@edu.ui.ac.ir
2 MA. Student in Counseling, Marvdasht Azad University, Shiraz, Iran